

Svetniki in svetnice v slovenskih pregovorih in vremenskih prislovciah.

L. Šašelj — Št. Lovrenc ob Temenici.

Sv. Makarij, 2. januarja.

Kakršno je na sv. Makarija vreme bilo, takšno prihodnjega kimavca bo.

Sv. Makarij jasen ali meglen, naznanja enako jesen.

Sv. Trije kralji, 6. januarja.

Če na sv. Treh kraljev dan jasen bo, za dolgo zimo hrani seno.

Če so na sv. Treh kraljev dan jamice polne vôle, bomo imeli v jeseni polne sode.

Na sv. Treh kraljev dan je dan za en petelinov kobalj daljši.

O Kraljevem se dan podaljša, kolikor bilka zine (ali: Kolikor petelin čez prag skoči).

Od Božiča do sv. Treh kraljev če nastaja gosta megla, bo veliko nevarnih bodljajev in še drugih bolezni doma.

Sv. Pavel, puščavnik, 15. januarja.

Če na Pavla dan je čist in jasen, bo zemlje sad v tem letu krasen.

Če na sv. Pavla dan sonce sije, trikrat žito dobro dozori, gornik dosti vina v sode vlije, in povolji kmetu se godi.

Če sv. Pavla dan je oblačen, je trebuh čez leto velikokrat lačen; če ta dan megla stoji, bo mnogo bolnih ljudi.

Kadar sv. Pavla sneži ali deži, letina slaba in huda preti.

Sonce sv. Pavla puščavnika obilo žita in vina da, če pa sneži, žito se podraži.

Sv. Pavla če jasno nebo, dobra bo letina, že stari pojo.

Sv. Anton, 17. januarja.

Če sv. Anton z dežjem prihaja, se dobro potem zemlja napaja.

Sv. Petra stol, 18. januarja.

Če sv. Petra stol mrazi, dolgo časa še zima trpi.

Kakršno je vreme na sv. Petra stola dan, tako bo potem mesec dan (ali: 40 dni).

Kolikor dni pred Petrovim stolom grmi, toliko po stolu zimi.

Sv. Fabijan in Sebastijan, 20. januarja.

Sv. Fabijan in Sebastijan sok v drevju poženeta.

Sv. Neža, 21. januarja.

Če gredo na sv. Neže dan žene na Kum bose, so potem po polju žita kopice goste (ker bo dobra letina).

O preljuba sv. Neža, daj mi Sitarjevega Matevža — je rekla dekle, ki je buhala z glavo v bukev pod Kumom, da bi moža dobila. Druga pa je rekla: Preljuba sv. Neža, pripelji mi ženina na vežo!

Sv. Neža kuram r.. odveže (da začno nesti).

Sv. Vincencij, 22. januarja.

Če na Vinka sonce sveti, bo dosti rujnega vinca v kleti.

Če na sv. Vincenca dan od strehe kaplje, bo obilo vina.

Če na sv. Vincenca dan sonce sije, dobro vino v čaše vlije.

Če na sv. Vincenca dan sonce sije, svobodno se v vsaki mlaki žito (proso) seje.

Če o sv. Vincencu sonce sije, se v jeseni kruha in vina užije.

Če na sv. Vincenca sonce peče, dobro vino dozori, ki po grlu gladko teče, motne dela ti oči.

Če se na sv. Vincenca dan sonce le toliko pokaže, da bi mogel kdo konja osedljati, bo isto leto dobro vino.

Če sv. Vincenc ima sončno vremé, dobro je za žito in vinske gore.

Če sv. Vinka sonce peče, obilo vina v sode teče.

Kakor okoli sv. Vincenca biló, tako čez leto ostalo bo.

Vince — sredozimce.

Vincencijevo lepo vreme prinese obilo vina.

Vrabci imajo na Vincencijevo zaroko, na Balantovo (Valentinovo, 14. febr.) pa poroko.

Spreobrnjenje
sv. Pavla, 25. januarja.

Bil je Savel, a postal je Pavel.

Če je na sv. Pavla spreobrnjenje lepo vreme, bo dobro leto.

Če sv. Pavel na kopnem primaha, sv. Jurij po snegu prihaja.

Če sv. Pavel po vetru prijezdi, se za njim rad dež ugnezdi.

Če na sv. Pavla spreobrnjenje sonce sije, bo obrodilo proso.

Danes je sv. Pav (Pavel), ko vsaka stara baba o mrazu prav'. Pa berač berača vpraša: Bratec, kje si zimo prespav?

Lepo in jasno Pavla spreobrnjenje, rodovitnega leta znamenje.

O sv. Pavla spreobrnjenju se zima lomi.

Spreobrnitev Pavla jasno vreme, obeta sadov lepo breme.

Sv. Pavel dene pol zime na kavelj.

Sv. Pavla spreobrnjenje na goro zimo spravi.

Svečnica, 2. februarja.

Ako je svečnica zelena, bo cvetna nedelja (ali: Velika noč) snežena.

Ako na svečnico burja vleče, bo dobro leto, ako jug, bo slabo.

Ako na svečnico jug drži, bo še huda zima.

Bolje je volka v hlevu imeti, kakor se na soncu o svečnici greti.

Če jazbec pred luknjo na soncu je zdaj (o svečnici), gre zopet za štiri tedne v luknjo nazaj.

Če na svečnico deži, skoraj pomlad se glasi.

Če je na svečnico oblačno, nadejaj se dobre letine.

I. Šašelj

Če je svečnica topla, sončnega vremena, čebele bogate, dobra plemena.

Če na svečnico od strehe kane prej ko od sveče, ne bo še kmalo konec zimske nesreče.

Če na svečnico prej kapne od strehe kakor od sveče, bo dobro leto.

Če na svečnico sneži, se vigred že glasi.

Če na svečnico prej od sveče kakor od strehe kane, bo topla pomlad (ali: bo kmalu zime konec).

Če na svečnico prej od strehe nego od sveče kane, še hujša zima, kakor je bila dozdej, nastane.

Če vzhaja na svečnico sonce na jasnem, je še hujša zima.

Če svečnica jasno zdani, zima še dolgo trpi.

Če zjutraj na svečnico, ko sonce vzhaja, od streh kaplje, neha zima in je dobra letina; če pa na jasnem sonce vzhaja, bodo tudi sodi jasni (prazni), če je pa oblačno, bodo polni.

Do svečnice mlaska, po svečnici praska.

Jasen in sončen svečnice dan, ženam obeta dobro za lan.

Kadar je svečnica na vedrem, ne nadejaj se lepe spomladi.

Kaplja če od sveče prej kakor od strehe teče, huda zima še nori kakih sedem in dvajset dni.

Ko svečnica pride, skoraj zima odide.

Kolikor je o svečnici kopnih streh, toliko je o Božiču golih rebri.

Kolikor pred svečnico škrjanec žvrgoli, toliko po svečnici slišati ga ni (ali: toliko po svečnici molči).

Na svečnico pade prva iskra v zemljo.

Na svečnico in Blaževo lepo, veliko v jeseni vina bo.

O svečnici če burje ni, še malega travnja kaj ponori.

O svečnici mušice, pozneje še rokavice.

O svečnici mraz in sneg, kmalu bo zelen dol in breg.

Oblačna svečnica — vesela kmetica.

Prvo toplo iskrico — Bog nam da na svečnico.

Svečnica jasna — obeta čebelam hasna.

Svečnica prinese iskrico.

Svečnica vtakne v zemljo iskro.

Svečnice dan — zima je van.

Topla svečnica sneg in mraz prinese, mrzla pa oba odžene.

Zemlja bo v letu malo pila (ker bo suša), če je svečnica preveč dobila.

Sv. Blaž, 3. februarja.

Če je na Blaževo oblačno, bo o sv. Juriju zelena trava.

Ljubi sv. Blaž, glej, da dežja daš!

Na Blaževo je vsega blága (živine) god.

Svečnice dan — zima van. To je laž, pravi sv. Blaž.

Sv. Doroteja (Rotija), 6. februarja.

Odnaša rada sneg nam sv. Doroteja, če pa ne najde ga, ga rajša še nareja.

Sv. Rotija navadno ima — vsako zimo največ snega.

Sv. Katarina, 13. februarja.

Bodi Katarina ali kres, če je mrzlo, neti les!

Sv. Valentin, 14. februarja.

Sv. Valentin ima (ali: prinese) ključe od korenin.

Stol sv. Petra, 22. februarja.

Kakršno je vreme na dan stola sv. Petra, takšno ostane do velike noči.

Sv. Matija, 24. februarja.

Ako poje žvižgavec pred sv. Matijem, bo slabo vreme; ako pozneje, bo dobro.

Če sv. Matije dan zmrzuje, še štirideset dni mraz prerokuje.

Po sv. Matiji ne gre lisjak čez led domu.

Sv. Matija led razbija (ali: prebija); če ga ni, ga pa naredi.

Sv. 40 mučencev, 10. marca.

Če 40 mučencev dan še zmrzuje, še 40 mrzlih noči prerokuje.

Kakršno je vreme na 40 mučencev dan, tako bo potem 40 dni.

Kakršno je vreme na 40 mučencev dan, takšno bo 40 dni čez plan in ravan.

S v. G r e g o r , 12. m a r c a .

Če breskve pred sv. Gregorjem cveto, se štirji tovarniki za eno tepo.

Če breskve pred sv. Gregorjem cveto, trije eno pojedó.

Če na dan sv. Gregorja vleče veter, bo vetrovno do sv. Jurija.

Če na Gregorjevo deži, bo dobro leto in bodo vse miši poginile.

Če o sv. Gregorju breskve cvetejo, se devet županov za eno stepejo.

O sv. Gregorju gre lisjak pred duri; če slabo je vreme, nazaj več ne gre; če je pa lepo, gre za 14 dni domu.

O sv. Gregorju najvišji gorjanec na drvo potrka (orje).

O sv. Gregorju pravijo: Kmet dolgo njivo orje, klobuk po strani nosi, pa staro ženo kruha prosi.

O sv. Gregorju se ptiči pare (ali: ženijo).

Po sv. Gregorju od vsakega vetra sneg kopni.

Sv. Gregor je materi kožuh kupil.

S v. J e d e r t , 17. m a r c a .

Če ne prej, o sv. Jederti gotovo gorka sapica pripihlja.

Kolikor ima ovca o sv. Jederti jesti, toliko krava o sv. Juriju.

Sv. Jedert lepa — dobro letino obeta.

S v. J o ž e f , 19. m a r c a .

Če je lepo vreme na Jožefovo, naj veselo bo srce kmetovo.

Kakor je vreme na Jožefovo, bo do sv. Matevža; in kakor je na sv. Matevža, bo do sv. Jožefa.

Sv. Jožef lep in jasen, dobre letine prerok prijazen.

S v. B e n e d i k t , 21. m a r c a .

Ako se jajca na sv. Benedikta dan spravijo in pod kokoš denejo, so mladiči dobri za to, da jajca neso.

Če na sv. Benedikta dan sneg leži, trava raste, če jo tudi z blatom nazaj biješ.

S v. G a b r i e l , 24. m a r c a .

Sv. Gabriela če zmrzuje, potlej slana nič več ne škoduje.

Marijino oznanjenje, 25. marca.

Ako je na Marijino oznanjenje lepo in toplo vreme, je potem še huda zima.

Če na dan pred Marijinem oznanjenjem žabe v vodi regljajo, led po Jurjevem nad njo se najde.

Kadar je šmarna v postu prav gorko, tudi prihodnje leto bo toplo; če tega dne trto lahko izruješ, tisto spomlad nič več ne zmrzuje.

Kolikor časa pred Marijinem oznanjenjem žabe v vodi regljajo, tako dolgo po Jurjevem molčijo.

Marijino oznanjenje ima še svojo zimo.

Pomladanska Marija pripelje lastavice v deželo, jesenska (mala maša) jih pa odpelje.

Sv. Rupert, 27. marca.

Če ima Rupert lepe dni, se seno lahko suši.

Sv. Ruperta jasno nebo, bo malega srpana baš tako.

Sv. Tiburcij, 14. aprila.

O sv. Tiburciju polje zeleno, dobra bo letina, zrnje jekleno.

Sv. Jurij, 24. aprila.

Ako je na Jurijevo lepo vreme, bo dosti vina.

Če je na dan sv. Jurija že zeleno (pripovedujejo o Hrvatih), okinčajo Hrvatje sv. Jurija s zelenjem, če pa še ni, ga omečejo z blatom.

Če pred sv. Jurijem sadje cveti, mimo cajne leti (ne v cajno, ker navadno pozebe in ne obrodi).

Če se o sv. Juriju krokar lahko v žitu skrije, mlatič v jeseni mnogo cepcev razbije.

Če sv. Jurij v prazno luno gleda, mu vsa slana zelenja ne spodjeda.

Jurijevska godina (dež) in Petrovsko sonce, to da vina.

Kadar je o mladem mesecu sv. Jurij, tedaj ni krme.

Kar pred sv. Jurijem odžene, se lahko s kolom odbije.

Kolikor dni so žabe pred sv. Jurijem regljale, toliko dni po sv. Juriju bodo molčale.

Je zmirom na potu kakor sv. Jurij na konju.

O sv. Juriju naj se vrana v setvi skrije.

O sv. Juriju se vlezi v razor: Če vidiš kaj zelenega na njivi, pusti rasti; če ne vidiš, pa podorji!

O sv. Juriju visoko žito — leto plodovito.

Šentjurijska luža in kresna suša dobro letino stori.

Sv. Jurij kaže duri.

Sv. Jurij zaukuri in odpre nam duri.

Sv. Jurija dan je pravi čas, da nam rž pokaže prvi klas.

Sv. Jurija dež in sv. Petra suša — raduje se kmetovalčeva duša.

Sv. Jurija luža — o kresu suša.

Sv. Jurija moča in sv. Petra suša, to da kruha.

S v. M a r k o, 25. a p r i l a.

Če je na sv. Marka dan lepo, bo dosti vina.

Kolikor žabe pred sv. Markom regljajo, prav toliko potlej nehajo.

S v. F i l i p i n J a k o b, 1. m a j a.

Če je na dan sv. Filipa in Jakoba lepo sončno vreme, ta dva svetnika Hrvatje — tako pripovedujejo o njih — z vinom polivajo, če pa dežuje, ju pa z blatom omečejo.

Kdor nima o sv. Filipu in Jakobu še voza krme, ni gospodar svoji živini.

Sv. Filip napija, Zofija popija.

S v. F l o r i j a n, 4. m a j a.

Če je na Florijanovo jasno, bo tisto leto mnogo požarov.

Če na dan sv. Florijana dežuje, potem celo leto dežja primanjkuje.

Fižol je najbolje saditi na dan sv. Florijana, pravijo po Dolenjskem, a Belokranjci pa pravijo, da se ta dan fižol ne sme saditi, ker ga potem mraz »pofuri« = posmodi. Zato pa pravijo sv. Florijanu »Fúrijan«.

S v. P a n k r a c i j, S e r v a c i j i n B o n i f a c i j,

12., 13., 14. m a j a.

Brez dežja Pankrac in Urban, dobre trgatve up je znan.

Če je sv. Pankraca dan lepo, bo vino močno.

Če na Pankraca sonce peče, sladko vince v klet poteče.

Če trjakov dan (12.—14.) dežuje, dobro letino oznanjuje.

Na sv. Pankracija dan se mora sejati lan.

Po dnevu sv. Servaca ni več slane.

Po sv. Servati ni mraza se bati.

Na dan sv. Bonifacija »vsa zadeva« pojema.

Po sv. Servaciju nič slane, po sv. Bonifaciju nič snega.

Pred sv. Servacijem ni poletja.

Sv. Pankracij, Servacij in Bonifacij ledeni so radi vsi. Če pa prej slane ni bilo, tudi pozneje ne bo mrazilo.

S v. Z o f i j a, 15. m a j a.

Zofija — vino popija (ta dan je rad mraz).

S v. U r b a n, 25. m a j a.

Če je sv. Urbana dan lepo, rado suši se po letu seno.

Če je sv. Urban brez dežja, bo trta dobro obrodila.

Če na sv. Urbana sonce sije, jesen polne sode nalije.

Če sv. Urban greje zelo, trgategv dobra bo.

Če sv. Urban suši in sv. Vid moči, bo prav za žejne ljudi.

Kakršno je vreme sv. Urbana, tako bo do malega srpana.

Kdor se hoče skoraj oženiti, naj se posti ves dan sv. Urbana.

Na dan sv. Urbana se ne sme delati nobene jedi iz moke, ker sicer kruh vse leto zadahne.

Na dan sv. Urbana se ne sme kruh peči, ker je potem vse leto plesniv.

Na dan sv. Urbana sonce gorko, obilno bo vina in bo sladko; če pa ta dan prirosi, trta le cviček rodi.

O sv. Urbanu se mora viditi trta s hriba v hrib.

O sv. Urbanu žito ni še dobljeno, ne izgubljeno.

Sv. Urban glive (gobe) seje, sv. Primož jih pa povleče (po-brana).

Sv. Urban jasen — jeseni hasen.

Sv. Urban muhe prižene.

Sv. Urban muhe prižene, sv. Erazem jih pa razdraži.

Sv. Urban, v cerkev ukovan, ne more ne v trsje, ne v vinski hram.

Urbanovo sonce in Vidov dež, prav dobrega leta upati smeš.

Zaradi mraza bodi boječ, ko pride Urban s peči.

Sv. Kocijan, 31. maja.

Sv. Kocijan gobe seje, sv. Primož jih pa pobrana.

Sv. Medard, 8. junija.

Ako na sv. Medarda dan dežuje, 40 dni dež še naletuje.

Če je na sv. Medarda dan lepo, bo vino sladko.

Če je na sv. Medarda dan lepo, pripovedujejo o Hrvatih, ga Hrvatje venčajo s zlatom, če je pa grdo, ga omečejo z blatom.

Če je sv. Medard lep, je celo najlenejši kosec primoran spraviti seno suho in lepo pod streho.

Če na sv. Medarda dan deži, se grozdje do brente kazi.

Če se sv. Medard kislo drži, do konca meseca ni pravih sončnih dni.

Kakor bo vreme sv. Medarda se kazalo, takšno bo šest tednov ostalo.

Kakor se Medard zdani, vreme 40 dni trpi.

Kakor vreme na Medarda kane, tako ves mesec ostane.

Kakršen je dan sv. Medarda, takšnih dni je potem cela garda.

Kakršno je vreme na Medardovo, tako bo 40 dni.

40 dni se nebo solzi, če na Medardovo iz njega rosi.

Sv. Primož, 9. junija.

Sv. Primož gobe seje.

Sv. Barnaba, 11. junija.

Če sv. Barnaba deži, bodo v jeseni grozdja polne kadi.

Sv. Anton, 13. junija.

Sv. Anton žito (proso) seje, sv. Vid pa gre gledat tretji dan, da-li gre žito van.

Sv. Vid, 15. junija.

Če je na Vidovo dež, bo pšenica slaba in vino se habi.

Če o sv. Vidu megla visoko drži, umirajo gospoda, če nizko, pa kmeti.

Če trs pred sv. Vidom odcvete, dobrega vina nadejati se je.

Dež sv. Vida, ječmena ne kaže prida.

Dež o sv. Vidu, ni ječmenu k pridu.

Megla na dan sv. Vida, je pšenica malo prida.

Megla sv. Vida in turška vojska vse vzameta.

Ne bojte se turške vojske, a bojte se sv. Vida rose.

O sv. Vidi se skozi noč vidi.

O sv. Vidi se noč in dan vidi; če se skrčiš — vanj trčiš, če se stegneš — pa vanj dregneš.

Pred sv. Vidom muhe, napovedujejo dneve prav suhe.

Sv. Vid — češenj sit.

Sv. Vid, dežja ne daj, da bo lepe žetve kaj!

Sv. Vida meglica pride po vince in pšenico.

Vidove megle se žito boji, če Murčar jo vidi, že o žetvi dvoji.

Sv. Janez krstnik = kres, 24. junija.

Ako se kukavica dolgo po kresu oglašja, draginjo prinaša.

Če kres deži, orehov ni.

Če na kresni dan dežuje, orehom slabo prerokuje.

Dež na sv. Janeza slabo leto nareja, sonce naj se rajši pratiki smeja.

Do kresa suknjo oblači, po kresu pa s seboj vlačí.

Dva sv. Janeza sta: eden dan krči (sv. Janez krstnik = kresni), drugi ga izteže (sv. Janez evangelist = božični).

Kakršno je vreme kresnic, tako bo tudi žanjic.

Kolikor dni kukavica po kresu še kuka, toliko tednov po sv. Mihaelu ne bo mraza.

Kukavica dolgo po kresu če kuka, dragota in glad v deželo pokuka.

O kresi se dan obesi.

O kresi se delo umesi.

O kresu je tako dolg dan: Če bi zjutraj kravo gonil, ima zvečer že tele.

O kresu je tako dolg dan, da človek, če se skrči — vanj trči, če se stegne — pa vanj dregne.

O kresu se mora v prosu vrabec skriti.

Pred kresom prosi, naj deži, potem prositi treba ni.

Sv. Ladislav, 27. junija.

Ako dežuje na dan sv. Ladislaja, dež prav dolgo še zemljo napaja.

Sv. Peter in Pavel, 29. junija.

Ako na Petrovo dežuje, bodo orehi piškavi.

Če je na Petrovo dež, bo pšenica rjava; če ta dan grmi, so lešniki piškavi.

Če dežuje na dan sv. Petra, gre potem ajda v kaščo (bo dobro obrodila).

Če sta Peter in Pavel jasna, bo letina krasna.

Kadar kukavica še po Petrovem kuka, ne bo dobro leto.

Na dan sv. Petra se ne sme iti na češnja, ker bi človek padel z nje; tudi kopati se ne sme, ker bi utonil.

Sv. Peter in Pavel lep, brez dežnika greš lahko daleč po svet'.

Obiskovanje M. D., 2. julija.

Če Marijinega dne ne bo lepo, se dež ves mesec ustavil ne bo.

Če Mati božja v dežju obiskuje, nazaj s hriba tudi v dežju pripotuje, in dež za štiri tedne oznanjuje.

Če na Marijino obiskovanje deži, potem dež 40 dni trpi.

Če na obiskovanja dan ni lepo, dež ves mesec naletaval bo.

Drugi dan malega srpana lepo, tudi še 40 dni bo lepo.

Drugi dan malega srpana grdo, tudi še 40 dni bo grdo.

Kakršno vreme ta dan, takšno bo potlej, ko čez 40 dni pride nazaj.

Sv. Urh, 4. julija.

Kukavica se oglašja do sv. Urha.

Sv. Urh in sv. Marjeta kače paseta.

Sv. Ciril in Metod, 5. julija.

Dež na dan sv. Cirila in Metoda, orehe in kostanj ogloda.

Sv. Aleš, 17. julija.

Aleševa ajda (pred sv. Alešem sejana) je jelšava (ni dosti prida).

Sv. Aleš soparen in suh, napravi za zimo si dober kožuh.

Veliki teden imajo duhovniki ajdovo setev (največ dela), Alešev teden pa kmetje (ob ajdovi setvi).

S v. M a r j e t a, 20. j u l i j a.

Ako je sv. Marjete dan deževen, lešnik bo tisto leto črviven.

Če na dan sv. Marjete deži, orehov pričakovati ni, seno se ne more posušiti, lešniki bodo črvoviti.

Če sv. Marjete dan deževalo bo, težko boš pod streho spravil seno.

Če ta dan grmi, lešnikov ni.

O prosu pravijo: O sv. Marjeti je latica (se latje vidi), o sv. Jerneju je potica (je zrelo in ga manejo in jedo takrat potico).

Se drži kakor bi bil sv. Marjeti olje izpil.

Se drži kakor sv. Marjete ptič.

Sv. Marjeta — grom in strelo obeta.

Sv. Marjeta kače pase.

S v. E l i j a, 20. j u l i j a.

Ga varajo kakor svetniki sv. Elijo (ker mu nočejo povedati, kdaj je njegov god, da ne bi preveč streljal = treskal. Ta dan rado treska).

Kadar grmi, se vozi sv. Elija v nebo.

Sv. Elija se vozi v goreči kočiji.

S v. M a r i j a M a g d a l e n a, 22. j u l i j a.

Ako se sv. Marija Magdalena solzi, rado potem še bolj deži.

Sv. Magdalena če deži, dolgo slabo vreme nam preti.

Sv. Magdalena drobníčarka (o sv. Magdaleni so zrele drobnice = cibore).

S v. J a k o b, 25. j u l i j a.

Če je sv. Jakob lep, mrzli bodo svetki (božični), a obilna bo jesen — je znano vsem ljudem.

Če na sv. Jakoba dan grmi, bodo orehi in lešniki piškavi.

Če na sv. Jakoba dan sonce sije, bo debela leča.

Če sv. Jakob žejo trpi, zima nič prida ni.

Čisti zrak o sv. Jakobi žitne shrambe polni (ali: ti shrambe žita polni).

Jakobova ajda in Ožbaltova repa — je malokdaj lepa.

Kakor sv. Jakob dopoldne vremí, tako bo tudi pred Božičem te dni.

Na nebu megla sv. Jakoba dne, v prihodnje hudo zimo napove.

O sv. Jakobu gre grozdje na božjo pot, o sv. Jerneju pa nazaj pride.

O sv. Jakobu se izselijo postovke.

O sv. Jakobu pšenica zori ali zgori.

Pred sv. Jakobom tri dni lepo, rž prav dobro dozorela bo.

Smrdi kakor kozel o sv. Jakobu.

Sv. Jakob ima bučo, sv. Jernej pa nož.

Sv. Jakob ima bučo (za vino), sv. Jernej jo pa izprazni.

Sv. Jakob žito zori, čeprav se sonce kuja.

S v. A n a , 26. j u l i j a .

Sv. Ana pogačarka (o sv. Ani je zrela pšenica za pogače).

P o r c i j u n k u l a , 2. a v g u s t a .

O porcijunkuli če je vročina, huda bo v prihodnje zima.

S v. L o v r e n c , 10. a v g u s t a .

Ako je na sv. Lovrenca dan lepo, bo vsa jesen lepa.

Če je na sv. Lovrenca dan lepo, ali sv. Jakoba brez megle, bo malo snega.

Če je na sv. Lovrenca dan lepo vreme, se vol smeje (ker bo lepa jesen in dosti paše), če je pa grdo, se joka.

Če na sv. Lovrenca dan grmi, ni ježic.

Če je na Lovrenčevo grozdje mehko, potem bo vino sladko.

Če sv. Lovrenc v hladu mašuje, bo huda in trda zima.

Lovrenec deževen nam vino sladi, lepa ajda moč po njem dobi.

Lovrenc v vodo kamen vrže, ne hodi v njo, mrzla je že.

Na dan sv. Lovrenca se začne jesen.

O sv. Lovrencu je začetek jeseni.

Ob Lovrencu in Jerneju lepih dni, se vsakdo jeseni lahko veseli.

Sv. Lovrenec če je jasen, tudi grozd bo strden, in viničar bo glasen.

Sv. Lovrenec pa sv. Jernej lep, še dolgo v jeseni bo topel svet.

Sv. Lovrenec — vsaka voda ko zdenec.

Sv. Lovrenec že v rokavicah mašuje.

Sv. Lovrenec mašuje v rokavicah, sv. Jernej pa v kožuhu.

Sv. Lovrenca grozdje mehko, viničar obeta si vino sladko.

Sv. Lovrenca — vsaka voda iz zdenca.

Sv. Kasijan, 13. avgusta.

Kakršno vreme da Kasijan, bo ostalo še marsikateri dan.

Marijino vnebovzetje = velika maša,
veliki šmaren, 15. avgusta.

Jasna velika maša — sladko vince prinaša.

Kadar je velika maša v kalu (luži = mokra), je mala maša v prahu.

Kadar velikega šmarna sonce peče, takrat dobro vino v sod poteče.

Kakor se je vreme na gospojnico skazalo, štiri tedne bo naprej ostalo.

O velikem šmarnu lepo, dosti grozdja bo.

Velike maše sonce da — dosti vina sladkega.

Sv. Jernej, 24. avgusta.

Če je o sv. Jerneju zrel grozd dobiti, bo dosti sladkega vina piti.

Kakor sv. Jernej vremeni, jesen vsa drži.

Na sv. Jerneja dan se ne sme orati.

Po vremenu sv. Jerneja, rada vsa jesen se nareja.

Sv. Jernej mašuje v kožuhu.

Sv. Jerneja če je slana, bo gotovo še zijala vrana.

Sv. Jerneja meglice popijejo strd za potice.

Tri dni pred sv. Jernejem in tri dni po sv. Jerneju je najboljša ajdova paša (za čebele).

Obglavljenje sv. Janeza krst., 29. avgusta.

Če se na dan sv. Janeza glave zelje seka, ne stoji dolgo zelje v kadi, ker se pohabi.

Deževen dan sv. Janeza glave stori orehe piškave.

Sv. Ilij, Ilj, Til, Tilen = Egidij, 1. septembra.

Če Ilij mine lepega dne, se lepa jesen upati sme.

Kakršno vreme prvi dan kane, tako rado ves mesec ostane.

Kakršno bo vreme sv. Ilja kazalo, bo tudi ves mesec ostalo.

Sv. Tilen deževen, ves mesec bo pust in reven.

Til oblačen, meglen, grda, deževna jesen.

Tila če jasno, gorko, štiri bo še tedne vedro.

Marijino rojstvo, mala maša, mali šmaren,
8. septembra.

Ako je na malo mašo lepo, bo potem dva meseca suho.

Do male maše na soncu, potem na peči (ali: na lesi, na vilah)
se otava suši.

Kakršno vreme na dan male maše nastane, rado potem še
dva meseca ostane.

Kakršno vreme na dan male maše, tako potem 30 dni odteče.

Kdor po mali maši kosi, na peči (ali: na lesi) suši.

Mala maša — v vsakem grmu paša.

Mala maša za suktnjo vpraša in lastovke od nas beže.

O mali maši je konec čebelne paše.

O mali maši mora imeti ajda že črno zrnje.

Mati božja 7 žalosti, 15. septembra.

Če se na Marije 7 žalosti na polju dela, potem zemlja 7 let
ne obrodi.

Sv. Matej, 21. septembra.

Če je sv. Matevž vedren, prijetna bo jesen.

Na sv. Matevža vreme ugodno, tako bo ostalo štiri tedne
prihodno.

Sv. Mavricij, 22. septembra.

Mavricija dan če sonce sije, pozimi huda sapa brije.

Mavricija dan jasno nebo, vetrovi pozimi hudo brijo.

Sv. Mihael, 29. septembra.

Če na Miholovo sever vleče, veliko zimo in sneg obeče.

Če o sv. Mihaelu žerjavi še ne gredo, še pred božičem k nam
zime ne bo.

Če pred sv. Mihaelom jasna je noč, bo tudi zime velika moč.

Če ptice selivke pred sv. Mihaelom ne lete, se pred božičem ni bati zime trde.

Če sv. Mihael v želodu leži, obilno nam božič s snegom pognoji.

Do Miholja na soncu, po Miholju na peči se otava suši.

O sv. Mihaelu če grmi, viharjev veliko pozimi buči.

O sv. Mihaelu žene hudič polhe spat.

Slana pred sv. Mihaelom če pada, tolikrat ob letu o trjakih je rada.

Slana pred sv. Mihaelom obeta hudo zimo.

Sv. Mihael če veliko šišek da, zgodnja bo zima in veliko snega.

Sv. Mihael leto (za pašo) zapre, sv. Jurij ga pa odpre.

Več boš o sv. Miholji nakosil, ko o pustu naprosil.

Zdolec in sever z Mihaelom v boj, gorje ti pozimi i za pečjo!

Sv. Gal, 16. oktobra.

Sv. Gal deževen ali suh, prihodnjega leta ovaduh.

Sv. Gal je panj čebel ukral.

Sv. Gal suhoten oznanjuje, da ob letu suša pripotuje.

Topel, veder sv. Gal, suho bo nam poletje dal.

Sv. Luka, 18. oktobra.

Če na dan sv. Luka veter hladi, ni močno vino.

Sv. Luka — repo puka.

Sv. Luka — sneg osmuka.

Sv. Luka — sneg prikuka.

Sv. Luka — v roke huka (puha).

Sv. Lukež — repo (ali: repni) pukež.

Sv. Lukež — v roke hukež.

Sv. Uršula, 21. oktobra.

Če je na sv. Uršule dan lepo, bo za tri dni dež.

Če je na sv. Uršule dan lepo, vsaka lena baba lahko nastil dobi (ker bo lepa jesen).

Dan sv. Uršule si zelje z zeljnika spravi, da ti ga vreme Simona in Jude v nič ne pripravi.

Kakor je Uršula pričela, bo zima vsa izpela.

Kakršno vreme sv. Uršula prinese, tako se rado vso jesen (ali: vso zimo) obnese.

Sv. Urša zelje v kad buša.

Sv. Uršula bo repo bušala.

Simon in Juda, 28. oktobra.

Simon in Juda se s snegom probuda.

Vsi svetniki, 1. novembra.

Ako je na dan vseh svetnikov lepo vreme, bo drugo leto čuda žira.

Deževni vsi sveti — pozimi hudi zameti.

Do vseh svetih grdo vreme, po vseh svetih pa lepo.

Mraz o vseh svetih pomeni, da Martinov dan bo lep.

Vseh svetnikov mraz — o Martinju topel čas.

Vsi svetniki radi prineseo — kake dni vreme še lepo.

Sv. Lenart, 6. novembra.

Kakršno je vreme sv. Lenarta dan, tako bo do božiča.

Kolikor ima Lenart snega na planini, toliko ga ima božič v dolini.

Sv. Martin, 11. novembra.

Ako je na Martinje lepo, bo za tri dni grdo (ali: Sneg).

Če je na Martina jasen in sončen dan, bosta v treh dneh pobeljena hrib in plan.

Če je na sv. Martina dan grdo in oblačno vreme, bo potem lepa zima; če je pa sončno in toplo, se je kmalu hude zime nadejati.

Če je Martin lep, veliko da zimo, če je pa meglen, slabo dobimo.

Če je Martinov plašč v meglo zavil, ba vsakdo še zime sit.

Če Martin sonce ima, pride rada huda zima.

Če Martinova gos po ledu plazi, o božiču navadno po blatu gazi.

Če pred Martinom zmrzuje, je pred božičem povodenj.

Če se v sv. Martinu (vinska) buča z zelenim trtnim perjem zamaši, bo drugo leto dobra vinska letina (ker trta dozori).

Če se oblači na Martina, bo nestanovitna zima.

Če sv. Martin suši in zmrzuje, kmet voljno zimo pričakuje.

Če sv. Martin listje obdrži, huda zima sledi.

Če zeleni trta še o sv. Martinu, ne bo hude zime.

Če sv. Martin oblake preganja, nestanovitno zimo napravlja.

Dež če je sv. Martina, potem pa zmrzlina, pozebe ozimina in pride draginja.

Kadar je pred sv. Martinom leda po kalih (lužah), prihodnje leto ne bo češenj.

Korenje se redi (debeli) do sv. Martina.

Martin na petek — ne bo debelega špeha.

Martinske noči pójedo volove moči.

Martinske noči vzemo blagu (živini) moči.

Snedena je Martinova kaša — sklenjena je letos paša.

Sv. Martin naj bo suh, da pozimi raste kruh.

Sv. Martin oblačen ali meglen, pride zima voljna ko jesen.

Za soncem sv. Martina takoj pride sneg, zmrzlina; pa četudi ta dan prav dobro greje, tri dni se babje leto šteje.

Sv. Elizabeta, 19. novembra.

Sv. Elizabeta na belem konju prijezdi.

Sv. Elizabeta — otepenka.

Sv. Cecilija, 22. novembra.

Sv. Cecilija če hudo grmi, dosti pridelka ob letu kmet dobi.

Sv. Cecilije grmenje, plodnega leta znamenje.

Sv. Klemen, 23. novembra.

Sv. Klemen zaklene, sv. Katarina grušta, sv. Andrej pa pokriva (s snegom).

Sv. Katarina, 25. novembra.

Sv. Katarine dan ne laže, če po sebi prosincu vreme kaže.

Vreme sv. Katarine tudi prosinca ne mine.

Sv. Konrad, 26. novembra.

Kakršen sv. Konrada dan, takšen bo malone ves svečan.

Sv. Andrej, 30. novembra.

Andreja mraz — zima železna rebra.

Andrejev sneg — z žitom kreg.

Sneg, ki na sv. Andreja zapade, sto dni leži in žita mori.

Sv. Andrej naj bo suh, da pozimi raste kruh.

Sv. Barbara, 4. decembra.

Barbara če po poljih pokrije (s snegom) strnišča, kuri nam v dolgi zimi peči in ognjišča.

Če se vidi na sv. Barbare dan na njivi strnišče (ker je malo snega), se bo videlo potem vsaki mesec (ker bo tisto zimo malo snega).

Preljuba sv. Barbara, da bi naše kokoši var'vala; pa še sv. Katarina, da bi še našega petelina!

Sv. Ambrož, 7. decembra.

Kar je žena, to je mož, pravi sv. Ambrož. Pa pravi sv. Blaž, da je to laž.

Sv. Lucija, 13. decembra.

Kakršni so dnevi od Lucije do božiča, taki bodo meseci v prihodnjem letu.

Lucija krati dan — je znano vsem ljudem.

Sv. Štefan, 26. decembra.

Če je na Štefanje burja, trta prihodnje leto nič kaj ne obrodi. Dež na Štefanje obeta — le malo žita prihodnjega leta.

Nedolžni otročiči, 28. decembra.

Če nedolžni otročiči so oblačni, ob letu ne bodo kruha lačni.

Sv. Silvester, 31. decembra.

Bo iz dolga, kakor sv. Silvester iz starega leta.

Sv. Krištof.

Je velik kakor sv. Krištof.

Noe.

Toliko mu je za dom, kakor orlu za Noetovo barko.

Dodatek.

Sv. Gregor: Ti tega ne boš nikdar storil, kakor sv. Gregor ne bo nikdar iz posta.

Sv. Filip in Jakob: Če sta mladega meseca sv. Filip in Jakob, bo pokladanja strašno veliko, pa srečen bo, kdor ga posuši (ker bo moča).

Sv. Medard: Na dan sv. Medarda se je začel vesoljni potop, zato ta dan tako rado dežuje in še potem 40 dni.

Sv. Peter in Pavel: O sv. Petru mora biti proso že tako veliko, da se vrana v njem skrije. — Vse obljubi kakor sv. Peter.

Sv. Marjeta: Ajdó je najbolje sejati Marjetni teden.

Sv. Marija Magdalena: Repo je najbolje sejati na dan sv. Marije Magdalene, da dobro obrodi.

Sv. Matevž — orehov otepavec. — O sv. Matevžu je vsaka pečka (vsako sadje) zrela.

Sv. Mihael: Pšenico je najbolje sejati Mihaelov teden.

Sv. Lukež: Ječmen je najbolje sejati Lukežev teden.

Sv. Simon in Juda: Ko sta Simon in Juda mimo, gremo že v zimo.

Sv. Volbenk: Dež sv. Volbenka, leto blagoslova nam da.

Sv. Martin: Če na Martinov dan sonce pokuka, čez tri dni burja snega primuka. — Če stoji Martinova gos na ledu, pa mora biti božiček na vodi.

Abel: Rž, v jeseni iz zemlje vzknila, je krvava, v spomin na kri pastirja Abla, ki ga je brat Kajn na ržišču ubil (Slovenec l. 1934.).

Resumé.

Die Heiligen in slovenischen Sprichwörtern und Wetterprophezeihungen.

Mitteilungen, gesammelt und aufgeschrieben nach der slovenischen Volkstradition von Ivan Šašelj, langjährigem Pfarrer von Adlešiče in der Bela Krajina (Weiss-Krain).

